

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN.

Mededeelingen van den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen.
Maatschappij zonder winstbejag.

TWEEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT.

De leden ontvangen de mededeelingen gratis
Jaarlijksche bijdrage voor het lidmaatschap :
15 frank.

Redaktie : F. Van Es, Brabantstr.
29, Aalst.
Postcheckrekening 2043,98
P. Luyckx, Gent.

Prijs per n^r : 3 fr.
Abonnementsprijs
buitenland : 4 belga's.

Algemeene Vergadering (13-10-29).

Lokaal : Notarissenhuis, Gent.

Te 10 uur opende de voorzitter Prof. Dr P. De Keyser de vergadering. Hij wenschte de opgekomen leden welkom en verleende het woord aan den Sekretaris, om verslag uit te brengen over de werkzaamheden van den Bond gedurende het verlopen dienstjaar.

Deze handelde vooreerst over de welgeslaagde tentoonstelling der begijnhoven, wees op de deelneming van de maatschappij aan verschillende folkloristische tentoonstellingen, op de onderhandelingen met het stadsbestuur van Ronse, om aldaar een tentoonstelling in te richten bij gelegenheid van den " Fiertel „, alsook op de onderhandelingen met het Provinciaal Bestuur nopens het tot stand brengen van een openlucht-museum. Hij betreurde het, dat zoo weinig medewerkers gevonden worden onder de leden voor het excerpieren van tijdschriften, dit met het oog op het opmaken en het uitgeven van een bibliografie der Vlaamsche folklore en richtte tevens een oproep tot de leden om propaganda te maken voor den Bond. Hij stelde vast, dat de openbare besturen in onze provincie, behalve het stadsbestuur van Gent, bijna geen steun verleen en aan den Bond en haalde aan wat er in andere provinciën. o. a. in Brabant, Antwerpen en Luik, voor de folklore gedaan wordt. Tevens kondigde hij

voor 1930 de inrichting aan van een tentoonstelling " Een Eeuw Gentsch Volksleven „, dit op aanvraag van het Gentsche stadsbestuur.

Nadat de Voorzitter den Sekretaris gelukgewenscht had met zijn omstandig verslag, zette de Penningmeester op klare wijze den toestand der kas uiteen en legde de vergadering de begrooting voor 1930 voor.

R E K E N I N G

ONTVANGSTEN.

OVERSCHOT VORIG JAAR :

a) bijdragen en verkoop Oostvlaamsche Zanten	fr. 1.802,65
b) tentoonstelling 1927 — opbrengst	5.058,—
	<hr/>
	6.860,65

TOELAGEN :

a) Staat (voor 2 jaren)	2.000,—
b) Provincie (voor 2 jaren)	1.000,—
c) Stad Gent.	1.500,—

    Memorie : lokaal en loon van bewaarder

    Memorie : meubelen - aangeschafte voorwerpen,
                  voorwerpen in bruikleen.

Tentoonstelling 1928, Ontvangsten.	3.733,—
Bijdragen der beschermleden en leden.	2.043,90
	<hr/>

Totaal der ontvangsten. 17.137,55

UITGAVEN.

Uitgave Oostvlaamsche Zanten - drukkosten.	fr. 3.091,80
Voordrachten (propaganda)	50,—
Dienst der opzoekingen in de Provincie	592,60

    (reiskosten - vergoedingen - foto's, enz.)

Museum voor Folklore :

a) aankoop van meubelen en folkloristische voorwerpen. (ondergebracht in 't museum - eigendom van den Bond)	6.738,11
--	----------

b) tentoonstelling - onkosten inrichting.	1.482,70
---	----------

Bureelonkosten (drukwerk - postzegels, enz.)	627,45
	<hr/>

Totaal der uitgaven. 12.582,66

BALANS.

Totaal der ontvangsten	fr. 17.137,55
Totaal der uitgaven.	12.582,66
	<hr/>

Batig saldo 4.554,89

Begrooting voor het dienstjaar 1930.

INKOMSTEN.

Vermoedelijk overschot voor 1929.	fr. 1,000,—
TOELAGEN : Staat.	1.000,—
Provincie.	500,—
Stad.	2.500,—
Memorie : lokaalbewaarder - lokaal.	
MUSEUM : Ontvangsten in 1930.	5.000,—
Bijdrage - der bescherm- en werkende leden.	1.500,—
	<hr/>
Totaal der ontvangsten.	11.500,—

UITGAVEN.

Oostvlaamsche Zanten - drukkosten.	fr. 2.000,—
Propaganda - voordrachten, enz.	250,—
Dienst der opzoekingen in de Provincie.	750,—
(reiskosten - vergoedingen, foto's, enz.)	
MUSEUM :	
Onkosten eerste instelling (aankoop meubelen)	5.000,—
Inrichting tentoonstellingen (aankoop voorwerpen).	3.000,—
Bureelkosten.	500,—
	<hr/>
Totaal der uitgaven.	11.500,—

Er werd besloten, op voorstel van den h^r Soenen, dat voortaan in het financieel verslag ook het bezit van de maatschappij aan voorwerpen en aan meubels zou vermeld worden.

Namens de Kommissie van Opzoekingen in de provincie bracht de h^r Trefois volgend verslag uit :

“ Over de werkzaamheid der Kommissie voor folkloristisch Onderzoek gedurende het jaar 1928-1929 valt het volgende te vermelden :

Het stelselmatig onderzoek van de huizen- en hoevenbouw vordert steeds en levert ongehoopte en uiterst belangrijke resultaten op, zoodat we van nu af reeds kunnen wedijveren met andere sinds lang bestaande kommissies voor dergelijk onderzoek.

Ook werden verschillende gemeenten in de provinciën Antwerpen, Brabant, Limburg en in West-Vlaanderen bezocht, met het doel aansluitingspunten te zoeken in verband met de ver voltooide studie van het Oostvlaamsch boerenhuis en bedrijfsgebouw.

Tot hiertoe werden ruim 300 foto's van verschillend formaat genomen van resten van oude volksbouwkunst, constructieve onderdeelen, doelmatige versiering enz. ; waarvan we ook tal van teekeningen en schetsen bezitten.

Op wensch van Prof. De Keyser werden reeds circa 200 diapositieven gemaakt om als bewijsmateriaal te gebruiken bij eventueele besprekingen en het geven van voordrachten.

Ook verzamelde de Kommissie een volledig stroodekkersalaam en mocht er tevens in slagen een grondige studie van het stroodekkersbedrijf samen te stellen, waarin de psyche van den stroodekker, ambachtsgebruiken, vooral uiteenzettingen van technischen aard over de verschillende wijzen van het dakdeken met riet of stroo, evenals de daarbij toevoerende volksterminologie, omstandig zijn vermeld.

Verder werden nog gezant een 60-tal spotnamen betrekking hebbende op verschillende gemeenten van Oost-Vlaanderen, ter plaatse gehoord of die ons door vertrouwenswaardige lieden werden medegedeeld, een reeks van 123 aftelliedjes, eenige mei- en andere liedjes komen den bundel Oostvlaamsche Volksliederen aanvullen. Enkele schilderachtige gebruiken o. a. St. Pietersvuur, doop-, huwelijks- en meigebruiken, gebruiken van bijgeloovigen aard bij het planten van loof gedurende de perioden van het op- of het afgaan van de maan; bijzonderheden over de "Hondsdagen", over ziekten bij dieren, verder over volkstypen, zooals de "doodbidders", of "doodlezers", over ambachtslieden zooals de steenbakkers, mandenmakers, klompenmakers, enz. en een paar sagen mochten we aantekenen.

De Kommissie hoopt a. s. jaar zich met het inzamelen van sieraden, kleedingstukken en huisraad van de plattelandsche bevolking onledig te houden.

Dit jaar reeds hebben we bij de laatste tentoonstelling in het Museum een kern landelijke gebruiksvoorwerpen bemerkt, in den laatsten tijd niet onbelangrijk aangevuld. Wij noemen o. a. vlasbewerkingstuigen: zwingelberd met hand-zwingel, zwingelmes, een vlasbraak van oud model, een "dubbele", vlasreep, verder het reeds hooger vermeld stroodekkersgerief en een drietal eigenaardige tuiltjes van stroo.

Het doel van de Kommissie is niet alleen het inzamelen van de met verdwijning bedreigde voorwerpen, doch ook, in de mate van het mogelijke, de karakteristieke gewestelijke gebouwen zonder rechtstreeksche oudheidkundige, geschiedkundige of artistieke waarde, in bescherming te nemen, b. v.

eigenaardige molens, boerderijen, dorpskapellen en veldkapellekens, die meer en meer hun oorspronkelijk uitzicht verliezen of met afbraak bedreigd zijn. Ook van de nog bestaande, zeldzaam geworden boerenhuizen van vakbouwwerk, waarvan wij het aantal voortdurend zien verminderen en door steenen, leelijke woningen zien vervangen, moeten we, nu zij fataal gedoemd zijn om te verdwijnen, trachten dan toch de voornaamste fragmenten, resten van oude kultuur, aan te koopen, om deze een bestendige plaats te geven in het Volkskundig Museum.

Wij meenen, nu het hoog tijd wordt om van het soms wanhopig verstrooide, eigenaardige en zeldzaam geworden — dat alles wat in de sfeer der folklore thuis hoort — te redden wat er nog te redden valt, dat het oogenblik is aangebroken om de aanvraag tot het bekomen van provinciale toelage, welke vooralsnog geen succes oogstte, te vernieuwen, temeer, daar het officieel bekend staat dat de belangstelling voor oude zeden en gebruiken toeneemt en onze bond door zijne onverpoosde, systematische werking kordaat vooruit gaat in de richting, die leidt naar het tot stand komen van een leerrijk Centraal Museum voor Oostvlaamsche Kultuurgeschiedenis. Het Provinciaal Bestuur, dat zich om deze stichting moet interesseeren, zal door het toekennen eener jaarlijksche toelage een goed werk verrichten.

Om te eindigen stellen wij voor telkens de Kommissie voor Folkloristisch Onderzoek een studie klaar heeft over een bepaald onderwerp, ze in afzonderlijke bijdragen te publiceeren, bijaldien het aantal blz. tekst te groot zou zijn om opgenomen te worden in ons flink verzorgd tweemaandelijksch tijdschrift: "Oostvlaamsche Zanten".

Ook stellen wij voor uitstapjes in te richten om onbekend gebleven bekoorlijke plekjes natuurschoon te leeren kennen, de typische hoeven, huizengroepen, dorpjes en kerkjes in Oost-Vlaanderen, te gaan bezichtigen. Dergelijke excursies zullen stellig de belangstelling wekken van de deelnemersleden van den Bond.

Hiermede is het bijzonderste over het verlopen jaar gememoreerd en zijne onze voornaamste wenschen uitgedrukt. Verheugd zijn we te kunnen zeggen, dat sinds het jong

bestaan van onzen bond een flink stuk van het braakliggend studieveld : de plattelandsche kultuur, ontgonnen is. „

Door de vergadering werd besloten onmiddellijk in te gaan op het eerste voorstel van den verslaggever, nl. het afzonderlijk uitgeven in brochurevorm van studiën over bepaalde onderwerpen, door de Kommissie opgesteld. De eerste dier monografieën zal over het stroodekkersbedrijf handelen.

De h^r de Tracy wees op het belang als propaganda-middel van het tweede voorstel van den verslaggever, nl. de inrichting van uitstapjes, en toonde tevens aan, dat het een uitstekend middel is om de betrekkingen onder de leden te vermeederen en alzoo meer leven nog te geven aan den Bond.

De Kommissie werd belast eenige uitstapjes voor te bereiden. Een toelage van 2000 fr. voor de opzoekingen zal ook onverwijld aangevraagd worden aan het Provinciaal Bestuur.

De vergadering, op voorstel van het Bestuur en gelet op de verhoogde drukkosten voor de mededeelingen, *besloot de jaarlijksche bijdrage voor de gewone leden en abonneuten op 15 fr. te brengen, 4 belga's voor het buitenland.*

De aftredende bestuursleden : Dr P. De Keyser, voorzitter ; Prosp. Luyckx, penningmeester J. De Raedt en Dr G. Thiry werden herkozen. De h^r Woedstad werd tot bestuurslid verkozen in vervanging van den h^r de Tracy, die geen vernieuwing wenschte van zijn mandaat, maar deel blijft uitmaken van de Museumkommissie.

De hh. Andelhof en Coppejans hadden schriftelijk hun kandidatuur ingetrokken.

Daarna vergastte de E. H. Celis de vergadering op een lezing over het Provençaalsche Volksleven.

Na gewezen te hebben op den invloed van verschillende volkeren op de zeden en gebruiken in Provence, sprak de voordrachtgever over het Museon Arlaten, waar alles, wat de overlevering en het volksleven betreft doelmatig wordt voorgesteld, over de " Mas „, de hoeve van ten lande, waar rond den haard de legenden worden verteld, waar het Kerstfeest de familie vereenigt en het maal samen genoten wordt. Verder wees hij op de schoone kleederdracht der Arlésiennen

het familieleven bij vrijen en trouwen, bij geboorte en sterfgeval, het werk op den akker en in huis, het verblijf in de Alpilles en het kunstwerk aldaar door de herders gewrocht. Tot slot gaf hij een blik op de jaarlijksche vergadering der Zigeuners te Stes Maries de la Mer, waar zij de H. Sara, hun gekerstende godin vereeren, en een nieuwe koningin kiezen. Die lezing genoot veel bijval.

Volksgeneeskunst en Suggestie.

Wratten-genezing.

Het is een sedert lang bewezen feit, dat genezingen door wonderdokters, strijkers en belezers verricht, meestal op suggestie berusten. Ook beroepsartsen hebben de macht van de verbeelding en het vertrouwen in het geneesmiddel al in menig geval probaat herkend, en wisten de opgedane ondervinding in een wetenschappelijke theorie om te zetten, waarvan de toepassing meer dan eens de beste en meest onverwachte uitslagen heeft opgeleverd.

Genezing door suggestie, d. i. het opdringen van bepaalde dwangvoorstellingen en gedachten door woord en gebaar van een vreemden wil, is in menig geval mogelijk en ook lang geen geheim meer in de geneeskundige wereld, maar het ligt niet in onze lijn na te vorschen, hoe dit begrip in de moderne wetenschap zijn weg heeft gebaand, noch hoe het in zooveel gevallen doelmatig en zonder eenig gevaar voor den patient wordt toegepast. Volstaat althans door een concreet geval aan te toonen, hoe de volkspraktijken door den folklorist als bouwstoffen voor onze cultuurgeschiedenis verzameld, ook geleerden, die zich op een heel ander terrein bewegen, ten nutte kunnen komen.

Zij, die maar iets of wat van suggestie afweten, zijn geneigd te gelooven, dat deze geneesmethode alleen doeltreffend tegen zenuwziekten kan worden aangewend. Het tegendeel blijkt echter uit de hier naast elkaar gestelde voorbeelden van volkstherapie in zake wratten-genezing en de suggestie-middelen door mannen der wetenschap toegepast.